

De toekomst is aan Willy Wortel

We zijn allemaal in de ban van energiebesparing en het verminderen van de uitstoot van CO₂. Het duurde lange tijd voor het gevoel van urgentie zich meester maakte van overheid en economie. Maar klimaatverandering en duurzame energie lijken nu het snoepje van de week.

Terwijl de ministeries van VROM en Economische Zaken nog druk bezig zijn met verder handen en voeten geven aan het project 'schoon' en 'zuinig', stromen de

Door
Coby van der
Linde

initiatieven uit het bedrijfsleven en de milieuorganisaties binnen. Het enthousiasme waarmee de dilemma's van de energievoorziening en het klimaat worden opgepakt is enerzijds bemoedigend, maar kan anderzijds zorgen voor problemen in de aanpak. Immers, het enthousiasme moet wel vastgehouden worden omdat de problematiek een lange adem vergt.

Energiebeleid

De uitdaging voor een goede start van het project 'schoon' en 'zuinig' is om een juiste balans te vinden tussen prikkeling van de markt en overheid, maar ook tussen lange en korte termijn, binnen- en buitenland, vernieuwing en consolidatie en centraal en decentraal. De oplossingen moeten ook bijdragen aan de energiezekerheid en tegelijkertijd de concurrentiekracht van de Nederlandse economie niet aantasten. Voorwaar geen sinecure,

omdat de oplossingen ook ingepast dienen te worden in de bestaande organisatorische en fysieke infrastructuur. Deze infrastructuur kan en zal op den duur mee veranderen met de energievoorziening. De evolutionaire benadering van wat we transitie noemen, gaat uit van een geleidelijke aanpassing en niet van een snelle maar planmatige aanpassing zoals Nederland indertijd is omgebouwd voor het gasgebruik en Frankrijk na de oliecrisis van 1973 is omgebouwd voor kernenergie. Een herhaling van een dergelijke aanpak is moeilijk te realiseren in een omgeving die enerzijds marktgedreven is en anderzijds even zovele EU-lidstaten telt als prioriteiten en wijzen

van aanpak. De Europese CO₂-prijs kan wel dienen als de 'groene dollar' van het huidige tijdsgewricht (indertijd werden middels de zogenoemde groene dollar de landbouwprizen geëgaliseerd in de

Europese Unie), maar dan dient deze markt goed te functioneren

met een bijbehorend langere termijn perspectief. De volgende ronde Kyoto-onderhandelingen is daarin van groot belang.

Innovatie

De energie die is losgemaakt in het bedrijfsleven en de academische wereld kan deels vastgehouden worden door stimulerend beleid, maar zal toch vooral gedijen in een klimaat waar onderzoek en ontwikkeling van volwaardige producten en diensten tot wasdom kunnen komen. Dat vergt creatieve inpassing in bestaande systemen, de mogelijkheid om systemen vroegtijdig te vervangen voordat de economische levensduur van bestaande apparatuur en installaties is bereikt en vaak een nieuwe kijk op locatie en clustering. Een voor-

beeld zijn de mogelijkheden van decentrale energieproductie en het inpassen hiervan in de centrale systemen. De gang van onderzoek en ontwikkeling naar toepassing in de markt vergt ook aanpassing van de

financiering van deze nieuwe vindingen, zodat een klimaat kan ontstaan waarin deze vindingen toepassing krijgen. In de markt kunnen zij hun waarde bewijzen, of niet. Dat lukt niet alleen in het laboratorium en op papier. Vernieuwen moet je ook doen om uit te vinden wat goede routes zijn en wat niet. Aanpassing van het investerings- en ondernemingsklimaat kan ervoor zorgen dat de energiesector onderdeel wordt en blijft van de oplossing, en niet langer het probleem.

Uitdaging

De uitdaging aan de ministers van VROM en Economische Zaken is groot omdat het beleid, omlijst met zoveel verwachtingen, al gauw te weinig, te veel, in de verkeerde richting, te micro, te macro, te industrieel, te centraal, te vlug, te langzaam, te 'te' zal zijn om alle enthousiastelingen van nu tevreden te stellen. Het is zaak om richting en volgorde van de aanpak duidelijk te maken en in discussie te blijven met alle betrokkenen bij dit grootse renovatieproject van de energievoorziening. De toekomst is aan de grote en kleine Willy Wortels die zowel op energiegebied als op financieel, bestuurlijk en infrastructureel gebied geduld en enthousiasme in de juiste balans weten te houden.

Coby van der Linde is hoofd van het Clingendael International Energy Programme, hoogleraar Geopolitiek en Energiemanagement aan de Rijksuniversiteit Groningen en lid van de Algemene Energieraad. ■